

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 126
van **WILLEM-FREDERIK SCHILTZ**
datum: 19 november 2015

aan **PHILIPPE MUYTERS**
VLAAMS MINISTER VAN WERK, ECONOMIE, INNOVATIE EN SPORT

Armoede bij zelfstandigen in vrije beroepen - Maatregelen

Uit onderzoek van het Nationaal Syndicaat voor Zelfstandigen (NSZ) blijkt dat zelfstandigen in vrije beroepen positief gestemd zijn over hun toekomst als zelfstandige. En met reden, onder de 353 respondenten van het onderzoek geeft 78 procent van de zelfstandigen in vrije beroepen aan nog financiële reserves te hebben om op terug te vallen indien nodig, terwijl het gemiddelde onder zelfstandigen in andere sectoren 57 procent is. Ook is 67 procent van de respondenten van plan het komend jaar te gaan investeren in hun zaak, hier is het gemiddelde voor de andere sectoren 46 procent.

Er is een duidelijk stijgende trend te zien in het aantal zelfstandigen in vrije beroepen. Cijfers van het Rijksinstituut voor de Sociale Verzekeringen der Zelfstandigen (RSVZ) wijzen uit dat het aantal zelfstandigen in vrije beroepen met 25,4 procent is toegenomen tussen 2009 en 2014. In 2014 was er een toename van 4,2 procent, dit bracht het totaal op 286.016 in België.

NSZ voegt bij het naar buiten brengen van deze cijfers wel een waarschuwing. Ze waarschuwen voor een verzadiging van de markten waarin de zelfstandigen in vrije beroepen zich begeven, dit kan mogelijk leiden tot dalende inkomsten en armoede bij bepaalde vrije beroepen.

1. Hoe staat de minister tegenover de bovenvermelde trend bij zelfstandigen in vrije beroepen?
2. Deelt de minister de bezorgdheden van NSZ over een verzadigde markt, dalende inkomsten en armoede bij zelfstandigen in vrije beroepen?
3. Over welke middelen en maatregelen beschikt de Vlaamse Regering om zelfstandigen die het financieel moeilijk krijgen te helpen? Wat zijn ter zake de criteria?

ANTWOORD

op vraag nr. 126 van 19 november 2015

van **WILEM-FREDERIK SCHILTZ**

1. De cijfers van de RSVZ waarnaar u verwijst, hebben betrekking op de zelfstandigen die een vrij en intellectueel beroep uitoefenen in heel België en dit zowel in hoofdbezigheid, als in nevenbezigheid en als beroepsactieve na de pensioenleeftijd. Wanneer we deze cijfers voor het Vlaams Gewest vergelijken, kunnen we zelfs een stijging van om en bij de 27% vaststellen in 2014 t.o.v. 2009. Wanneer we enkel focussen op de zelfstandigen die een vrij en intellectueel beroep uitoefenen in hoofdbezigheid in het Vlaams Gewest, tekenen we een stijging op van 22,5%. Ik sta uiteraard positief tegenover een stijgende trend in zelfstandige activiteit maar het is inderdaad belangrijk om evoluties omtrent marksaturatie en competitiviteit ook van nabij op te volgen.
2. Een stijging in het aantal beoefenaars van een vrij en intellectueel beroep hoeft niet per definitie te leiden tot een verzadigde markt en dalende inkomsten voor de beoefenaars. Dit hangt sterk af van hoe de vraag binnen de betreffende (sub-)sector evolueert. Door de toenemende vergrijzing is het goed mogelijk dat de vraag naar medische bijstand in de toekomst eveneens zal toenemen en er in de gerelateerde subsectoren geen sprake zal zijn van een verzadigde markt. Als we de cijfers van het RSVZ voor het Vlaams Gewest meer in detail bestuderen, stellen we vast dat de grootste stijging in de periode 2009-2014 is op te tekenen bij de mandatarissen (bestuurders) van vennootschappen in deze sector en in de subsectoren "Kunst", "Letteren" en "Wetenschap". De subsectoren "Paramedici" en "Privé-onderricht" kennen een stijging die min of meer overeenstemt met de gemiddelde stijging over de gehele sector. De andere subsectoren kennen een minder aanzienlijke stijging in die periode en sommige subsectoren zoals de "Apothekers" kennen zelfs een daling. Dit wordt ook bevestigd door de cijfers die de Federatie Vrije Beroepen in haar "Polsslag van het vrije beroep" publiceert. Daarin wordt gesteld dat "de intellectuele beroepen verantwoordelijk zijn voor de opmars van het totaal aantal vrije beroepen". Als de vraag in deze subsectoren evenredig blijft of daalt, kan dat inderdaad leiden tot verminderde inkomsten. Dat is de wet van vraag en aanbod die speelt. Het lijkt me echter niet verstandig om mensen te verbieden om in die sector te starten. Ze dienen wel een realistisch beeld te krijgen van hun marktvooruitzichten. Dat is iets waar de instellingen die deze mensen opleiden en de federatie die de sector vertegenwoordigt aan kunnen bijdragen. Onderzoek uit het verleden heeft eveneens aangetoond dat er binnen de populatie van zelfstandigen een grote inkomensongelijkheid bestaat. Daaruit blijkt dat de sector van de vrije beroepen gemiddeld gezien iets hogere inkomsten laten optekenen maar dat neemt niet weg dat er ook binnen deze sector inkomensongelijkheid kan zijn tussen de diverse subsectoren. Essentieel is dus dat mensen die overwegen om te starten in een vrij beroep voldoende op de hoogte zijn van marktsituatie en de vooruitzichten voor hun specifieke subsector zodat ze een realistische inschatting kunnen maken van hun slaagkansen en verdienvermogen.
3. Het Agentschap Ondernemen subsidieert de werking van Dyzo vzw. Deze vzw richt zich tot ondernemers die zich bevinden op een kruispunt in hun bestaan en zich daarbij voor moeilijke keuzes geplaatst zien. Dyzo wil in eerste instantie ondernemers die zich in moeilijkheden (al dan niet na een faillissement) bevinden, gratis bijstaan met advies over hoe ze hun leven weer terug op de rails te krijgen. Dyzo heeft ook

een vrijwilligersnetwerk van mensen die vaak zelf door een moeilijke periode zijn gegaan en die de zelfstandige in zijn thuissituatie kan bezoeken en hem of haar kan steunen. Zoals reeds in mijn beleidsbrief aangekondigd, lopen er dit najaar onderhandelingen om een globale kaderovereenkomst af te sluiten met Dyzo vzw voor de periode 1/1/2016 – 1/1/2020.

Daarnaast focussen we sterk op een preventieve werking door in het bestek van de uitbesteding van de dienstverlening aan ondernemingen in het perceel inzake begeleiding over de levenscyclus activiteiten inzake financiële geletterdheid bij opstart te voorzien. Zoals eerder aangegeven is een realistische inschatting van de markt en vooral een onderbouwd inzicht op zaken zoals kostprijsberekening en rentabiliteit van de aangeboden diensten en producten in een competitieve markt cruciaal om startende vrije beroepers maximaal kans op slagen te geven.